

Remissvar från Sundsvalls kommun över betänkandet SOU 2023:37 Förstärkt skydd för den personliga integriteten – Behovet av åtgärder mot oskuldskontroller, oskuldsintyg och oskuldsingrepp samt omvändelseförsök (Ju2023/01620)

Sammanfattning:

Sundsvalls kommun har tagit del av de förslag som framförs i betänkandet och tillstyrker de förslag som avser oskuldskontroller, oskuldsingrepp och underlåtenhet att avslöja ätenskapstvång och barnäktenskapsbrott. Rent generellt instämmer vi även i utredningens resonemang om det ingrepp i integriteten som ett oskuldsintyg innebär, men vill samtidigt lyfta fram en annan synvinkel då ett intyg, som inte grundar sig på en genomförd oskuldskontroll, även kan rädda en kvinnas heder, hälsa och liv. Avseende förslagen som avser omvändelseförsök har Sundsvalls kommun inga synpunkter att framföra.

Förslag:

Oskuldskontroller och oskuldsingrepp bör kriminaliseras

Sundsvalls kommun tillstyrker dessa förslag. Vi ser även positivt på förslaget att man i lagstiftningen, LVU, inför ytterligare en skrivning om att beslut om utreseförbud ska kunna fattas även vid misstanke om att en ung kvinna ska föras utomlands för att genomgå oskuldskontroll eller oskuldsingrepp. Att kriminalisera kontroller och ingrepp i Sverige kan medföra en ökad benägenhet att vända sig till utövare i hemlandet för att få detta genomfört och då kan det vara till hjälp om det finns ett lagstöd för att faktiskt stoppa en resa. Vi uppfattar också att det är ett bra förslag att samtycke från den som underkastat sig en oskuldskontroll eller ett oskuldsingrepp inte ska utgöra en grund för ansvarsfrihet för den som utfört ingreppen.

Intygande av sexuell oskuld bör inte kriminaliseras

Sundsvalls kommun tillstyrker förslaget. Detta är dock en svår fråga och samtidigt som vi är av samma åsikt som utredningen, dvs att själva intyget i sig är en kränkning gentemot flickan/kvinnan och att man möjliggör fortsatt förtryck och kontroll av kvinnans sexualitet genom dessa intyg, så vill vi även belysa att det förekommer situationer när ett intyg kan rädda liv, motverka att en ung kvinna avvisas från sin familj och att hennes heder räddas. I ett sådant läge kan ett oskuldsintyg, som naturligtvis inte bygger på genomförd oskuldskontroll, vara till stor hjälp.

Underlåtenhet att avslöja eller förhindra ätenskapstvång och barnäktenskapsbrott ska kriminaliseras

Sundsvalls kommun tillstyrker förslaget. Samtidigt ställer vi oss tveksamma till om det kommer att göra någon större skillnad i verkligheten. De privatpersoner som vet om planerade

äktenskapstvång eller barnäktenskap är oftast personer som stödjer detta. Personer som är yrkesverksamma är ju redan idag skyldiga att anmäla till socialtjänsten om de får uppgifter kring det. Men med en kriminalisering ökar möjligheten på sikt att några tvångsäktenskap ska kunna förhindras, vilket enbart kan uppfattas positivt.

Det bör inte införas en särskild reglering som kriminaliserar omvändelseförsök
Sundsvalls kommun har inga synpunkter att framföra gällande detta förslag.

Sammanfattat av

Annika Backström
Stabschef
Individ- och arbetsmarknadsförvaltningen
Sundsvalls kommun

§ 164 Remissvar över betänkandet SOU 2023:37 Förstärkt skydd för den personliga integriteten – Behovet av åtgärder mot oskuldskontroller, oskuldsintyg och oskuldsingrepp samt omvändelseförsök

(IAN-2023-00190)

Beslut

Individ- och arbetsmarknadsnämnden beslutar

att godkänna förvaltningens svar på remissen, samt

att överlämna remissvaret daterat 2023-10-10 till Justitiedepartementet.

Ärendet

Sundsvalls kommun har fått möjlighet att svara på remissen förstärkt skydd för den personliga integriteten – behovet av åtgärder mot oskuldskontroller, oskuldsintyg och oskuldsingrepp samt omvändelseförsök (SOU 2023:37).

Individ- och arbetsmarknadsnämnden föreslås besluta att överlämna remissvaret daterat 2023-10-10 till Justitiedepartementet.

Sammanfattning av betänkandets förslag

Oskuldskontroller och oskuldsingrepp bör kriminaliseras

Utredningen föreslår att det införs en ny straffbestämmelse om oskuldskontroller i kap 4 BrB. Det ska alltså bli straffbart att undersöka någon annans kvinnliga könsorgan i syfte att bedöma om personen är eller framstår som oskuld. Utredningen föreslår även att oskuldsingrepp ska förbjudas genom nya bestämmelser i lagen om förbud mot könsstympning. Den som bryter mot förbudet ska kunna dömas till böter eller fängelse.

Intygande av sexuell oskuld bör inte kriminaliseras

Utredningen föreslår att oskuldsintyg inte ska kriminaliseras. Även om man bedömer att oskuldsintyg kan förstärka och bekräfta hedersnormer och felaktiga föreställningar om den kvinnliga anatomin samt att det innebär en kränkning för en flicka/kvinna att hennes sexualitet görs till en angelägenhet för en vidare krets så bedöms detta ändå vara mindre integritetskränkande än en oskuldskontroll. Intygandet bygger dock ofta på genomförd oskuldskontroll vilket i så fall skulle medföra straffansvar för gärningspersonen.

Underlåtenhet att avslöja eller förhindra äktenskapstvång och barnäktenskapsbrott ska kriminaliseras

Utredningen föreslår att underlåtenhet enl. ovan rubrik ska kriminaliseras. Man menar att det ofta är flera personer som är involverade i planering och genomförande vilket gör att det borde finnas utrymme att upptäcka och förhindra att de genomförs om en kriminalisering införs. Brotten är dessutom av sin art så pass allvarliga att det är rimligt med en kriminalisering.

Det bör inte införas en särskild reglering som kriminaliserar omvändelseförsök

Utredningen bedömer inte att det behöver införas någon särskild reglering som kriminaliserar omvändelseförsök av hbtq-personer.

Förvaltningens ställningstagande och bedömning

Individ- och arbetsmarknadsförvaltningen har tagit del av de förslag som framförs i betänkandet och tillstyrker de förslag som avser oskuldskontroller, oskuldsingrepp och underlåtenhet att avslöja äktenskapstvång och barnäktenskapsbrott. Rent generellt instämmer vi även i utredningens resonemang om det ingrepp i integriteten som ett oskuldsintyg innebär, men vill här samtidigt lyfta fram en annan synvinkel då ett intyg, som inte grundar sig på en genomförd oskuldskontroll, även kan rädda en kvinnas heder, hälsa och liv. Avseende förslagen som avser omvändelseförsök har Förvaltningen inga synpunkter att framföra.

Överläggning

Annika Backström redovisar ärendet.

Beslutsunderlag

Protokoll IAN:s arbetsutskott 2023-10-11, § 78.
Tjänsteskrivelse med bilaga, 2023-10-10.

Individ- och arbetsmarknadsnämnden
Annika Backström/IAF Stab

Datum
2023-10-10

Dnr
IAN-2023-00190-2

Remissvar över betänkandet SOU 2023:37 Förstärkt skydd för den personliga integriteten – Behovet av åtgärder mot oskuldskontroller, oskuldsintyg och oskuldsingrepp samt omvändelseförsök (Ju2023/01620)

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår nämnden besluta

att godkänna förvaltningens svar på remissen, samt

att överlämna remissvaret daterat 2023-10-10 till Justitiedepartementet.

Ärendet

Sundsvalls kommun har fått möjlighet att svara på remissen förstärkt skydd för den personliga integriteten – behovet av åtgärder mot oskuldskontroller, oskuldsintyg och oskuldsingrepp samt omvändelseförsök (SOU 2023:37).

Individ- och arbetsmarknadsnämnden föreslås besluta att överlämna remissvaret daterat 2023-10-10 till Justitiedepartementet.

Sammanfattning av betänkandets förslag

Oskuldskontroller och oskuldsingrepp bör kriminaliseras

Utredningen föreslår att det införs en ny straffbestämmelse om oskuldskontroller i kap 4 BrB. Det ska alltså bli straffbart att undersöka någon annans kvinnliga könsorgan i syfte att bedöma om personen är eller framstår som oskuld. Utredningen föreslår även att oskuldsingrepp ska förbjudas genom nya bestämmelser i lagen om förbud mot könsstympning. Den som bryter mot förbudet ska kunna dömas till böter eller fängelse.

Intygande av sexuell oskuld bör inte kriminaliseras

Utredningen föreslår att oskuldsintyg inte ska kriminaliseras. Även om man bedömer att oskuldsintyg kan förstärka och bekräfta hedersnormer och felaktiga föreställningar om den kvinnliga anatomin samt att det innebär en kränkning för en flicka/kvinna att hennes sexualitet görs till en angelägenhet för en vidare krets så bedöms detta ändå vara mindre integritetskränkande än en oskuldskontroll. Intygandet bygger dock ofta på genomförd oskuldskontroll vilket i så fall skulle medföra straffansvar för gärningspersonen.

2023-09-04

Underlåtenhet att avslöja eller förhindra äktenskapstvång och barnäktenskapsbrott ska kriminaliseras

Utredningen föreslår att underlåtenhet enl. ovan rubrik ska kriminaliseras. Man menar att det ofta är flera personer som är involverade i planering och genomförande vilket gör att det borde finnas utrymme att upptäcka och förhindra att de genomförs om en kriminalisering införs. Brotten är dessutom av sin art så pass allvarliga att det är rimligt med en kriminalisering.

Det bör inte införas en särskild reglering som kriminaliserar omvändelseförsök

Utredningen bedömer inte att det behöver införas någon särskild reglering som kriminaliserar omvändelseförsök av hbtq-personer.

Förvaltningens ställningstagande och bedömning

Individ- och arbetsmarknadsförvaltningen har tagit del av de förslag som framförs i betänkandet och tillstyrker de förslag som avser oskuldskontroller, oskuldsingrepp och underlåtenhet att avslöja ätenskapstvång och barnäktenskapsbrott. Rent generellt instämmer vi även i utredningens resonemang om det ingrepp i integriteten som ett oskuldsintyg innebär, men vill här samtidigt lyfta fram en annan synvinkel då ett intyg, som inte grundar sig på en genomförd oskuldskontroll, även kan rädda en kvinnas heder, hälsa och liv. Avseende förslagen som avser omvändelseförsök har Förvaltningen inga synpunkter att framföra.

Beslutet skickas till

Justitiedepartementet

Denise Wallén
Förvaltningsdirektör

Annika Backström
Stabschef